

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Stomilov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pred dalekosežnimi odločitvami v Moskvi

Rusija zahteva novo porazdelitev interesnih področij v Evropi ter si hoče zagotoviti odločujoč vpliv na Baltiku in na Balkanu — Dolgi nočni sestanki Stalina, Molotova in Ribbentropa

MOSKVA, 28. septembra. br. Od večer dalje je postala sovjetska prestolnica središče obsežne diplomatske aktivnosti, katere izid bo, kakor kažejo vsa poročila, dalekosežnega pomena za nadaljnji razvoj mednarodnih odnosov v Evropi. Moskva si prizadeva, da kar najbolj uveljavi svoj vpliv v Evropi in zahteva zaradi tega novo porazdelitev interesnih področij. Kakor kaže, si hoče Moskva zagotoviti izključno vpliv na baltske države, na drugi strani pa nevturalizirati južnovzhodno Evropo na ta način, da bi skupno z Italijo prevzela zaščito nad balkanskimi državami, ki naj bi se povežale v nevtralni blok s priljučkom Madžarske. Kakor izgleda, vztraja Rusija na tem, da je nemški ekspanziji z osvoboditvijo Avstrije, Češke in Slovaške postavljena meja ter da je okupacija Poljske dobila dovolj velik življenjski prostor. Zunanji minister Ribbentrop je bil pozvan v Moskvo zaradi tega, da sprejme na znanje te odločitve Moskve ter da se dogovori glede nadaljnje sodelovanja v tem okviru.

Ribbentrop v Moskvi

Razgovori z rusкими državnikmi so se pričeli takoj po njegovem prihodu in so trajali pozno v noč

Berlin, 28. sept. e. Odhod zunanega ministra Ribbentropa v Moskvo je izzval v tujakih krogih ogromno senzacijo. Ribbentrop je večeraj jutraj zapustil Berlin in krenil proti Moskvi. Z njim je odpotoval tudi sovjetski veleposlanik Skvarčev. Pred svojim odhodom je zunanji minister Ribbentrop imel več dolgih razgovorov s sovjetskimi veleposlanikom Ribbentrop je tudi topot odletel s Hitlerjevimi zasebnimi letalom. Ker ni bilo dovolj prostora za njegovo spremstvo, sta odleteli v Moskvo še dve drugi veliki letali.

Potovanje Ribbentropa je izzvalo ogromno zanimanje v vseh političnih krogih in to tembolj, ker je prišlo popolnoma nepričakovano. V Berlinu pa ni moglo dobiti nikakih podrobnih informacij o njegovih mislih v Moskvi. V običajno zelo dobro informiranih krogih pa zatrjujejo, da je eno glavnih vprašanj, o katerih bodo razpravljali v Moskvi, določitev meje Poljske in kontno veljavni sklep o njeni nadaljnji usodi. V tujakih krogih so prepričani, da o Poljski kot samostojni državi sploh ne more več biti govora. Pri končno veljavnem reševanju tega vprašanja bodo igrala odločilno vlogo predvsem gospodarska vprašanja. Po vsem, kar se čuje v berlinskih krogih, se da sklepati, da bodo v Moskvi razpravljali tudi o vprašanju, ki gre doleže predložitvi poljskih meja. Predvsem gre za vprašanje Estonije, kjer je, kakor znano, Rusija zahtevala dve pomorski oporišči in svobodni prehod rdeče vojske preko estonskega ozemlja. Ni izključeno, da bo Rusija razširila svoj vpliv ne samo na Estonsko, temveč tudi na Litvo in na ostale baltske države. Poudarjajo, da Nemčija sicer ni nerazpoložena napram Litvi, vendar naglašajo, da Litva v sporu med Poljsko in Nemčijo ni zavzela stališča, kakor so to pričakovali v Berlinu in Moskvi. Če bi Litva zavzela drugo stališče, bi nedvomno dobila Vilno in še dober kos poljskega ozemlja.

Razgovori med Ribbentropom in Molotovom, ki so se pričeli snoci ob 22. moskovskega časa, katerim je prisostvoval tudi nemški veleposlanik v Moskvi Schulenburg, se drže v največji tajnosti. Rezultat bo vsekakor objavljen v skupnem službenem komunikatu, ki pa kakor pričakujejo, ne bo vsega povedal. Mislijo, da bo samo poudarjeno sodelovanje med obema državama.

Estonija pristala na rusko kontrolo

Rusija dobi vsa pomorska oporišča in svobodni prehod preko Estonije, zato pa jamči za njeno nedotakljivost

Moskva, 28. sept. Estonski zunanji minister Seldter se je večeraj vrnil v Moskvo ter se takoj po svojem prihodu sestel z Molotovom. Njun razgovor je trajal nad eno uro. O tem sestanku ni bilo izdano nikakoj uradno poročilo, vendar pa se v diplomatskih krogih zatrjuje, da je med Rusijo in Estonsko že dosežen načelni sporazum. Estonska je morala pristati na ruske zahteve in dovoliti, da zgradi Rusija v estonskih lukah predvsem pa na estonskih otokih svoja pomorska oporišča. Prav tako je Estonska po teh informacijah pristala na to, da ima Rusija svobodni prehod preko estonskega ozemlja za oskrbovanje teh oporišč. Zatrjuje se, da je Moskva izjavila na Estonsko zelo hudo pritisk in sagrežala z okupacijo če ne pristane na ruske zahteve. Ker je bil neposredno pred pri-

Prvi sestanek Stalin-Molotov-Ribbentrop

Moskva, 28. sept. e. Agencija Tas javlja: Snoci se je vršil med komisarjem za zunanje zadeve Molotovom in nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom razgovor o vprašanju, ki so v zvezi z dogodki na Poljskem. Razgovor so prisostvovali Stalin, nemški poslanik v Moskvi von Schulenburg in ruski poslanik v Berlinu Skvarčev. Razgovor je trajal nad dve uri.

Drugi sestanek

Moskva, 28. sept. e. Pozno ponoči je bil v Kremlju drugi razgovor nemškega zunanjega ministra Ribbentropa z ruskimimi državnikmi. Pri tem razgovoru so bili navzoči samo Ribbentrop, Stalin in Molotov. Razgovor je trajal 3 in pol ure. Danes dopoldne bo tretji razgovor.

Moskovske informacije

Moskva, 28. septembra. e. V tujakih diplomatskih krogih mislijo, da imajo pogajanja, ki se bodo vodila med Ribbentropom in predstavnikom sovjetske vlade, mnogo večji pomen kakor je to razvidno iz službenega obvestila. Pogajanja se bodo nanašala predvsem na vprašanja, ki so se pojavila z dejstvom, da je Poljska prenehala obstojati. Prav tako smatrajo, da bo v zvezi z navzočnostjo ostalih tujih diplomatskih delegacij izkorističena prilika, da se razjasnijo odnosi in politika Nemčije in Rusije na Baltskem morju in na Balkanu. Med tujimi delegacijami se v prvi vrsti misli na Turčijo, katere zunanji minister Saradzoglu je že večeraj vodil pogajanja in na estonsko delegacijo, ki se je spet vrnila v Moskvo.

Moskva, 28. sept. e. Dozdej ni bilo izdano nobeno poročilo ne z ruske, ne z nemške strani o misli Ribbentropa v Moskvi, toda iz ruskih virov se doznavajo, da so glavni predmet razgovorov vprašanja v zvezi z okupacijo. Predvsem poudarjajo v ruskih krogih, da je treba prezirati definitivno mejo med obema državama in proučiti novo nastali položaj v vzhodni Evropi.

Rimske informacije

Rim, 28. sept. e. Na sestanku v Moskvi med Ribbentropom in sovjetskimi državnikmi se bo v glavnem sklepalo o usodi Poljske. Ne izključujejo tudi možnosti, da pri-

de tudi do sklepov, ki bodo politično ločili Poljake od drugih narodnosti. V rimskem tisku poudarjajo, da pade prihod Ribbentropa v čas, ko se mudi v Moskvi turški zunanji minister Saradzoglu in da je zelo verjetno, da bo pojasnjeno zadržanje Turčije glede na njene odnose napram Angliji. Poleg tega je v Moskvi tudi estonski zunanji minister in pričakujejo, da bodo urejeni estonsko-ruski odnosi.

Nemci bi sprejeli mir

Rim, 28. sept. e. Vsi italijanski listi objavljajo na prvi strani z velikimi črkami vest nemškega tiska, po kateri je Nemčija pripravljena, da sprejme v katerikoli obliki razgovore o miru.

Balkan pod zaščito Rusije in Italije?

Z osnovanjem Zveze balkanskih držav vključno Madžarsko naj bi se nevturalizirala južnovzhodna Evropa

London, 28. sept. e. Iz Bukarešte poročajo, da je po informacijah tamkajšnjih diplomatskih krogov potovanje nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvo v zvezi z ruskim načrtom za novo zvezo balkanskih držav, ki bi jo garantirali Rusija in Italija. Ta načrt, ki naj bi nevturaliziral vpliv Nemčije v južnovzhodni Evropi, je baje tudi glavni predmet razgovorov turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvi. Ruska vlada je baje povabila nemškega zunanjega ministra v Moskvo zato, da si zagotovijo tudi pristank Nemčije. kanski

Rusija za Italijo iz potem skupno garantirali status quo v vzhodnem Sredozemlju. Rumunija bi pristala na manjšo korekturo meje v korist Bolgarije, obdržala pa bi večji del Dobruže. Madžarska bi se odpovedala revizionističnim težnjam napram Rumuniji in Rusija bi se ponovno odpovedala Besarabiji. V angleških političnih krogih izjavljajo, da za to vest ni zanesljivega poročila in da se zdi tudi neverjetna.

Rim, 28. septembra. o. Po informacijah iz zanesljivega vira bodo nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu sporočili v Moskvi, da namerava Rusija vzeti pod svojo zaščito skupno z Italijo vse balkanske države ter ustvariti blok.

Ta blok bi imel nalogo, da prepreči razširjenje vojne na Balkan. Nesoglasja, ki obstajajo med Rumunijo in Madžarsko ter Rumunijo in Bolgarijo, naj bi se uredila po diplomatski poti. Rusija bi Rumuniji priznala Besarabijo nezamislivi popravki meje. Molotov je dobil nalogo, naj sporoči Ribbentropu, da Rusija in Italija ne bosta donostili Nemčiji prevladujočega položaja na Balkanu.

Bukarešta, 28. septembra. e. Veliko zanimanje povzroča tu potovanje turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvo in podpis rusko-turškega pakta o nenapadju. To zanimanje je bilo še stopnjevano po nepričakovanem odhodu Ribbentropa v Moskvo. Zato v tujakih krogih z največjo nestrpnostjo pričakujejo prihoda Saradzogla, ki se bo na svojem povratku iz Moskve ustavil v Bukarešti. V tujakih krogih nasašajo, da gre za zelo dalekosežne odločitve, ki bodo dale diplomatskega pomena za razvoj evropskega položaja.

Pariz, 28. sept. e. Kakor poroča »United Press« iz zasebnega vira, gre pri obisku nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvi za razdelitev interesnih področij med Nemčijo in Rusijo v vzhodni Evropi in na Balkanu. Po tem informacijah bo dobila Rusija proste roke na področju Baltika ter prevladujoč vpliv na Balkanu. Vrnitve Besarabije še ni dokončno odločeno.

Ponovno rusko zagotovilo Rumuniji

Bukarešta, 28. septembra. e. Vest, da je ruska vlada v teku 24 ur ponovila svoje deklaracije, da bo spoštovala nevturalnost Rumunije, je v tujakih političnih krogih in v krogih diplomatskih predstavnikov izzvala najpogostejši vtis, v merodajnih krogih poudarjajo, da so bili začuden, da se sploh pojavijo vesti o nesoglasjih in spori na rusko-rumunski meji. Sovjeti niso nikoli imeli namena kršiti varnosti in integritete Rumunije. To se vidi tudi iz tega, da so vse utrdbe na sovjetski meji popolnoma defenzivne značaja. V političnih in diplomatskih krogih, ki se smatrajo za dobro obveščene, je zadnja deklaracija sovjetske vlade, da bo spoštovala rumunske meje, računajoč tudi Besarabijo, bila sprejeta z največjim optimizmom. Ta deklaracija jasno kaže, v čem obstoji politika Moskve napram temu delu sveta zlasti na meji Dunava.

Ministrska konferenca v Beogradu

Beograd, 28. sept. e. Snoci od 18. do 19. je bila ministrska konferenca v predsedništvu vlade. Prisostvovali so ji predsed-

Moscicki odpotuje v Francijo

London, 28. septembra. e. Iz Bukarešte javljajo, da je bil na večerajšnji seji rumunske vlade sprejet sklep, da se do volitve predsednika poljske republike Moscickemu, da odpotuje v Francijo.

Poljaki bodo dobili novo vlado

London, 28. sept. e. »Daily Telegraph« poroča iz Bukarešte, da bo predsednik poljske republike Moscicki, ki je interniran v Rumuniji, imenoval brkone za svojega naslednika bivšega zunanjega ministra Zaleskega, ki je sedaj v Parizu. V tem primeru bo Zaleski povelj voditelju kmečke stranke Witosu sestavo nove poljske vlade v emigraciji. V Francijo je odpotoval tudi bivši ministri predsednik in znani franofil general Sikorski, ki bo brkone prevzel v novi poljski vladi kak resor.

Smrt generala Zelikovskega

London, 27. septembra. z. »Times« poročajo, da je padel v bojih na poljsko-litovski meji poljski general Zelikovski, ki je leta 1920 izvršil vpad v Vilno.

Slovaški poslanik v Londonu odstavljen

Bratislava, 28. sept. w. Slovaško zunanje ministrstvo uradno objavlja, da je slovaški poslanik v Londonu Milan Harmine odstavljen ter da je državno tožilstvo po nalogu vlade uvedlo proti njemu kazensko postopanje, ker se ni odzval uradnemu pozivu, naj se takoj vrne v Bratislavo. (Kakor znano, je slovaški poslanik v Londonu poslal angleški vladi pismo, v katerem protestira proti politiki slovaške vlade in izjavlja, da ves slovaški narod simpatizira z Anglijo in Francijo. Op. ur.)

V Siegfriedovi črti

Francozi so porušili del glavnih nemških utrd Topniško obstreljevanje se nadaljuje

PARIZ, 28. sept. e. Službeno poročilo s fronte je zelo kratko. Po resnih obvestilih kaže, da so uspehi Francozov zadnje dni mnogo važnejši, kakor je bilo sklepati na podlagi komunikacij. Poleg drugega trdijo, da je v sarskem potročju načeta Siegfriedova linija.

PARIZ, 28. sept. s. Francoska težka artilerija je hudo poškodovala utrdbe Siegfriedove linije na sektorju med Saarbrückenom in Metzom. Nemci z artilerijo močno obstreljujejo francoske položaje, da omogočijo zgraditev novih utrd.

LONDON, 28. sept. e. Iz Pariza javljajo, da se francoske čete od vsej zapadni fronti utrjujejo na novih pozicijah. Večera je težko nemško topništvo bombardiralo več francoskih vasi, ki so bile izpraznjene že v začetku vojne. Nemške čete nadelež ob Saarbrücken delajo velike napore, da popravijo škodo na Siegfriedovi črti, ki jo je napravila francoska artilerija s splošnim bombardiranjem. Francoski vojaški krogi zatrjujejo, da koncentriranje nemških čet v okolici Aachena ni bilo izvršeno v takem obsegu, kakor je bilo javljeno, temveč je število čet mnogo manjše. Prav tako zatrjujejo, da so Nemci popolnoma evakuirali Saarbrücken in Zweibrücken in da se zlasti zadnji kraj nahaja v težkem položaju.

Basel, 28. sept. s. V bližini švicarske meje graje nemški delavski oddelki z vro naglico novo avtomobilsko cesto proti Siegfriedovi liniji.

Pariz, 28. sept. br. Na seji zborničnega odbora za vojaške zadeve je minister za koordinacijo Dautry poročal o francoskem oboroževanju. Produkcija vojne industrije je bila v zadnjih dneh znova znatno pospešena.

Varšava je klonila

Zaradi pomanjkanja vode, živil in municije je bila nadaljnja obramba nemogoča — Mesto bo jutri izročeno Nemcem

Varšava, 28. septembra. e. Snoci ob 18. je Varšava poslala sporočilo Londonu, da se ne more več braniti, ker so uničene vse bolnišnice, vodovod in električna centrala in ker je branilec mesta tudi zmanjkalo municije. Ker od zaveznikov ni prispela nobena pomoč, Varšava nima drugega izhoda kakor, da se preda. Vsaka obramba je postala nemogoča in tudi brez smisla, ker bi samo povzročila popolno razdejavanje mesta in izgubo dragocennih človeških življenj. Poročilo je bilo zaključeno takole: Prepričani smo, da bomo našli svoje častno mesto v zgodovini!

Po tej vesti je bilo zahtevano 24-urno premirje zaradi pogajanj o pogojih za predačo. Ob 20. je nemška vrhovna komanda sporočila, da je obramba Varšave kapitulirala. Poljaki morajo mesto izročiti brez vsakih pogojev. Zadnje sporočilo, ki ga je varšavska radjaska postaja oddala, je bilo poslano županu mesta Verduna kot odgovor za čestitke k hrabri obrambi mesta.

Berlin, 28. septembra. e. DNB javlja: Vrhovno poveljstvo je izdalo naslednje obvestilo: Varšava je kapitulirala brez vsakih pogojev. Službena izročila Varšave bo 28. septembra.

Zakaj se je morala Varšava predati

London, 28. septembra. o. »Exchange Telegraph« poroča, da je pred predačo Varšave prispela v London naslednja radiobrojilnica: Mesto gori na več krajih. Središče je uničeno in so prizori nepopisni. Živimo samo še v kletah. Zaloga municije in živil se izprazni. Nismo več dovolj niti obvez na neštete ranjene. Število mrtvih naraslo vrsto ured. Bombardiranje se izvaja na brezobzirna način. Duh odpora ne bo več mogel dolgo vzdržati.

Budimpešta, 28. sept. s. Nekdanji poljskem letalskem polkovniku se je večeraj posrečil več letalom iz Varšave v Budimpešto. Polkovnik pripoveduje, da nudi Varšava iz zraka strašno sliko. Neprestano se dviga dim streljaških nemških topov. Na 40—50 mestih je mesto v ognju. Življenje v Varšavi je bilo zadnje dni strašno. Otroci in starši so se skrivali po kletah noč in dan. Bolnice so bile vse že porušene in zdravniške pomoči ni bilo mogoče dobiti, tako da so ranjeni umirali na cestah. Napad na Varšavo je izvajala 6 nemških divizij.

Rusko vojno poročilo

Moskva, 28. sept. e. Tas. Poročilo generalnega štaba ne glasi: 27. septembra so edine sovjetske vojske nadaljujejo prodiranje proti demarkacijski črti zavzele Grabovo, Mazovec, Drogobin, Krasnostav, Zavalu, 70 milj zapadno od Zamočja, Krakovjec, Mostišče in železniško postajo Santer, kakor tudi področje ob izviru reke San. Čiščenje Bele Rusije in zapadne Ukrajine od ostankov poljske vojske se nadaljuje.

Poljski petrolejski vrelci zopet v obratu

Moskva, 28. sept. s. Tajnik ukrajinske komunistične stranke Krusjev je inspiciral petrolejska ležišča v novoosvojenih ozemljih v Galiciji. V Borislavu je že zopet v obratu 140 petrolejskih vrelcev.

Rusi ostanejo na Karpatih

Budimpešta, 28. septembra. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da Rusi naravnost pospešujejo odtok poljskih beguncev na

Nadaljevanje na 2. strani

Rudolf Kovačič je odprl danes novo gostilno

"PRI AMBROŽU"

na Ambroževem trgu

ter se vsem prijateljem in znancem toplo priporoča. Novi lokali, izborna vina, odlična kuhinja. — Jutri morske ribe, izborni dalmatinski mošt. — Konzumne cene!

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list ki banke uprave dravske banovine« št. 71. z dne 27. t. m. objavlja spremembe in dopolnitve o oprostitvi mož od vojaške službe, uredbo o spreminjanju obstoječih predpisov in izdajanju novih uredbo o izdaji posebnih blagajniških zapiskov pri Narodni banki, navodila o načinu brezplačnega odajanja zdravil biološkega izvora, tolmachenje odočle o določanju osnovne (količine) za pobiranje uvoznikarje prispevka, najemne pogodbe carinarnic, uvrstitve avtomobilov prog Maribor-Hoce — Pohorje in Maribor-Ljutomer med državnim železnicam konkurenčne proge in razne objave iz »Službenih novic«.

— Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani razpisuje službo zdravniška uradniškega pripravnika v banov. bolnišnici v Mariboru. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnih in zvezi s čl. 1. pravilnika o službenih razmerjih, ustanovitvi mest in prejemkih banovinskih službenikov dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo. Prosnje naj se vlože pri banški upravi v Ljubljani do 10. oktobra.

— Dva milijona za zaščito. Na zadnji seji mestnega sveta v Novem Sadu je bil odobren kredit 2.000.000 din ki se bo porabil za gradnjo zaklonišč in drugih obrambnih objektov proti nevarnosti napada iz zraka. V Koprivnici je za mestno poglavarstvo pozvalo vse hišne posestnike, naj začno graditi zaklonišča in kopati rove za zaščito proti sovražnemu napadu iz zraka.

— Pogodovanje šibenskega sreča. Ministrstvo za šume in rude je odobrilo 60 tisoč din za pogodovanje goličav na področju šibenskega sreča.

— Velika ponedelja v Dubrovniku. Novi sreski poglavar Božo Jambršak, ki je bil imenovan tudi za zaupnika mestne občine v Dubrovniku, je med revizijo poslov občinskega sveta ugotovil, da je odstavljivi komisar dubrovaške mestne občine Dr. Buconjić s sodelovanjem blagajnika Branka Hopeka porabil okrog 881.000 din tujega denarja, ki ga je imela občinska blagajna v shrambi. Razen milijonskega dolga je prejšnja občinska uprava napravila še 800.000 din letnih dolgov in je dajala po zakonu prepovedana posojila uradnikom.

— Kdo bo plačal škodo. Pri zadnjih poplavih je voda uničila vinograde, sadovnjake in vrtove med Miracem in Suetrom na otoku Draču. Voda je odnesla s pobožni plodno zemljo na zemljišče, ki je last posestnikov v dolinah in prizadeti posestniki zahtevajo, naj jim dolžnici plodno zemljo vrnejo.

— General Blaskovič je Karlovec. Zagrebški »Juturni list« poroča, da je nemški general Blaskovič, ki je vodil pogajanja za predajo Varšave, rojen Karlovec.

— Trgovinski razgovori z Nemčijo. Danes so se v Beogradu sestali predstavniki našega gospodarstva z nemškimi delegati in so začeli razgovore o sklenitvi nove trgovinske pogodbe. Nemško delegacijo vodi pomočnik ministrstva za narodno gospodarstvo Landried.

— Rekord 20letnega tatu. V Varaždinu so aretirali 20letnega Mija Kukca iz Vrče, ki je bil zaradi tatvin že 42krat predkaznovan. Ukradel je kolo pred neko gostilno v Varaždinu. Ko so preiskali njegovo hišo, so našli zalogo ukradenega blaga in več lovskih pušk ter samokresov.

— Naš uvoz iz Nemčije. Od skupne vrednosti našega uvoza v prvih 8 mesecih tega leta odpade na vrednost uvoza iz Nemčije 45%, a za 8 mesecev lanskega leta je odpadlo okrog 40%, kar potrjuje, da se je uvoz iz Nemčije povečal. Trgovinska bilanca za prvih osem mesecev l. l. z Nemčijo izkazuje pasivo 512,4 milij. din. Za isto dobo preteklega leta je pasiva znašala 133.000.000 din, pasiva v letošnjem letu se je torej povečala za 379,4 milij. din ali za 285%.

— VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«. Ljubljana, Domobranska 13, se prične v četrtek dne 5. oktobra kot običajno vsako leto. Večerni trgovski tečaj je organiziran tako, da nudi potrebno izobrazbo za opravljanje pisarniških poslov vsem onim, ki v dnevnih urah nimajo prilike obiskovati rednih šol. Poučujejo se predmeti: Književnost, trgovsko-obrtno računstvo, korespondenca s trgovinom, pisarniška dela, nemščina, stenografija, strojepisje, na jezik italijanščina. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Pojasnila in prospekti brezplačno na razpolago osebno ali pismeno. Vpisovanje vsak dan do 5. oktobra. Uradne ure dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Šolnina nizka!

— Izvoz našega lesa. V prvih osmih mesecih tega leta je znašal izvoz našega lesa 851.000 ton v vrednosti 737.000.000 din. V istem razdobju lani je znašal izvoz lesa 639.000 ton v vrednosti 568.000 tisoč din. Po tem je naš izvoz lesa v prvih osmih mesecih tega leta po količini večji za 212.000 ton ali 33%, po vrednosti pa večji za 169.000.000 din ali 30%. Največji konzumenti našega lesa so Italija, Madžarska, Anglija, Nemčija, Belgija ter Egipt.

— Če imate radijski sprejemnik morate imeti tudi tehnik za radio. Glasališče in film »NAS VALC«, ki je najboljši vodnik po radijskem svetu in prinaša obširne sporede najvažnejših evropskih radijskih postaj na vseh valovnih dolžinah. Poleg sporedov objavlja tudi poučne članke, nove, zanimivo rubriko »Radio in televizija«, filmski pregled, smešnice in drugo zanimivo branje. Najnovejša številka za prihodnji teden objavlja na uvodnem mestu zanimiv članek »Radio in sedanja vojna«, sledi mu pa novela »Nakit gospe Vere«, pregled najvažnejših dogodkov po radijskem in televizjskem svetu, smešnice in filmski pregled. Zahtevajte se danes na ogled brezplačno številko, ki vam jo bo uprava takoj poslala. Naslov: »NAS VALC«, Ljubljana, Knafjeva ulica 5. Mesecna naročnina stane samo 10 dinarjev.

— Odprite spominske plošče na rojstni hiši p. p. pisatelja Petruške v Kamniku, ki je bilo napovedano za 1. oktobra, je bilo po sporazumu z vsemi sodelujočimi preloženo na poznejši čas in se bo najbrž izvršilo v nedeljo 15. oktobra, o čemer bomo še posebej poročali. Pripravljeni odbor za odprtje te spominske plošče proš vse tiste, ki so dobili okrožnice s polnočnicami, pa se doslej še niso odzvali, da izpolnijo svojo dolžnost in s svojim prispevkom omogočijo čim lepšo počastitev pok. Petruške.

— Slab ribolov na Jadranu. Letošnji polletni ribolov na Jadranu je bil med najslabšimi v zadnjih 10 letih. V avgustu so ribiči polovili na vsem Primorju samo 340.380 kg sardele, skuš, lokard in šnjur.

— Ponedelčni. V bolnico so prepeljali 33letno ženo strojnika Marijo Verbičevič iz Logatca, ki je doma padla in si zlomila desno nogo. — Delavec Anton Levčič, zaposlen pri delu na banovinski cesti v Bescici, je včeraj padel s kolesa in se hujše poškodoval na glavi. — Delavec Peter Perko iz Trziča je včeraj zjutraj vstal, ko pa je stopil proti vratom, mu je postalo slabo. Padel je in si zlomil levo ključnico. — Pri prenašanju vreč z moka je včeraj padel delavec Avgust Troha iz Most in si zlomil levo ključnico. — V bolnico so spravili noči tudi 3letno hčerko magistratnega uslužbenca Francka Vidmar, ki je padla z voza in si zlomila levo nogo.

— Napaden na cesti. Ko se je snoči vračal 35letni zidarski mojster Janko Breznik z Vira domov, so ga na cesti blizu vasi iz zasede napadli neznanci. Planili so nanj s palicami in kofli ter ga zbili na tla. Breznik, ki ima poškodbo po glavi in po životu, so morali prepeljati v bolnico.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo po večini jasno in zmerno hladno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru, Zagrebu in na Rabu. Najvišja temperatura je bila v Dubrovniku in Kum boru 22, na Rabu 18, v Splitu in Visu 17 v Beogradu 15, v Mariboru 14,5 v Ljubljani 13,2, v Sarajevu 12, v Zagrebu 11. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,6 temperatura je znašala 6,4.

— Idrijski krožek. Vsi rojaki vabjeni na sestanek, ki bo v soboto, 30. septembra, ob 20. v gostilni rojaka Vidmarja na Sv. Jakobu trgu št. 5.

— Izlet v Slovenske gorice priredi Tujskoprometna zveza dne 8. oktobra. Vse informacije in sporede dobite v biletarnah Putnika, Tyrševa 11 in Masarykova 14. 469—n

— Na trgu aretirani žepar. Na živilskem trgu so davi prijeli 24letnega Janka L., ki je skušal ukrasti neki gospodinj v gneči ob stojnici iz ročne torbice denarico za 200 din. Na policiji so ugotovili, da je Janko, ki je doma iz ljubljanske okolice, že dolgo zasledovan zaradi sličnih tatvin, ki jih je nekaj zagrabil še med katoliškim kongresom in ob drugih priložnostih. Fant se je zadnje čase potikal po Mariboru in Zagrebu, kjer bržkone tudi ni hodil skriteh rok.

— Trgovski tečaj za izobrazbo pisarniških moči, dnevi in večerni, se otvorijo začetek oktobra na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod« v Ljubljani, Domobranska 15. Pojasnila daje ravnateljstvo. (—)

— Do nezvestosti so ga upjantli. Včeraj popoldne je prišel pekovski raznašalec Ivan H. iz Trnovca po opravkih v neko gostilno v Linhartovi ulici. V gostilni je sedeža vesela družba, ki je fanta iz objestnosti povabila k mizi in ga stila s pižama. Nudilo so mu vse mogoče likerje in žgane pijače tako dolgo, da je mladi dečko omedel in so ga morali nezavestnega prepeljati v bolnico. Pač lepo spricvalo za gostitelje!

— Italijanske in nemške, začetne in nadaljevalne tečaj priredijo v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27, pritrilje, med 8. in 14. uro. 470—n

— GRILLROM in Express restavracija »Slon« se odpre v začetku prihodnjega meseca. — Izlet za nemščino so se iz Delavske šolnice preselili v Tavcarjevo ul. 4. Začetnišči, nadaljevalni in konverzacijski. Dnevni in večerni. Tavcarjeva 4-II.

— Plesna vaje Sokola VK bodo tudi letos vsako nedeljo in praznik od 15. do 19. v Sokolskem domu. Prva otvoritvena plesna vaja bo v nedeljo 1. oktobra t. l. ob 15. Izval bo prvotni Falceton-jazz. Članstvo ujudno vabljeno. Zdravo! 471—n

— Plesni zavod Jenko v Kazini, edina šola za družbani ples v Ljubljani, ki sistematično vodi pouk v posebnih tečajih otvori sezono v torek 3. oktobra ob 20. z nadaljevalnim tečajem za lanskoletne plesalce. Začetniški tečaj za novice-dame in gospode se prične v četrtek 5. oktobra ob 20. Informacije za posebne plesne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan od 11. do 13. in od 17. do 19. ure. Dijaki (nje) imajo popust. 466—n

— Iz Celja. — Sejem bilkeev. Jesenski sejem ple menskih bilkeev rodovniškega porekla si vsopisnečne pasme bo 3. novembra v Št. urju ob juž. ž. c.

— Dve nesreči. V Laškem se je v torek ponesrečil 17letni mesarski vajenec Vladimir Ivekovič iz Celja. Ko je gnil tečlico po cesti, ga je dohitel neznan avto in ga podrl na tla. Ivekovič je se močno poškodoval po glavi in desni nogi. V Juvanju pri Ljubnem je padel enoletni danarjev sinček Ivan Naglič doma čez prag in si zlomil levo roko. Oba ponesrečenca so oddali v celjsko bolnico.

— Nedeljski nočomet. V nedeljo 1. oktobra bo v Celju drugorzredna prvenstvena tekma med SK Jugoslavije in SK Borutom iz Gotovelj ter prvenstvena tekma mladip SK Jugoslavije in SK Celja. Pedsavezne prvenstvene tekme ne bo v Celju nobene.

— Zahvala. Sreski odbor Rdečega križa v Celju se iskreno zahvaljuje vsem in vsakomur, ki je pripomogel k lepemu uspehu v tednu Rdečega križa. Posebno se zahvaljuje komandni mesta za dva brezplačna koncerta vojaške godbe in prebivalstvu mesta Celja, ki je v tednu Rdečega križa izkazovalo društvu svoje razumevanje in naklonjenost. Teden Rdečega križa je bil zaključen v soboto 23. t. m. s koncertom vojaške godbe v Celjskem domu v korist Rdečega križa. Odbor izreka kapelniku g. Petru Fabijanovju svoje priznanje in najlepšo zahvalo.

— Iz Radeč. — Važno opozorilo vsem vinogradnikom. Opaža se, da nekateri vinogradniki že sedaj trgajo pozne vrste grozdja, dasi je rok za splošno trgatve določen šele za mesec oktober. Prebivalstvu se sporoča, da je rok za obiranje poznih vrst grozdja določen šele po 3. oktobru. Pred tem časom se sme obrnati samo grozde, ki je izredno zgodno n. pr. portugalka in drugo.

— Radečah so zopet dovoljeni živilski in svinjski sejmi. Z dovoljenjem banke uprave v Ljubljani se lahko zopet vršijo v Radečah živilski in svinjski sejmi. Na seime se smejo pripeljati prašiči samo s konjsko vprego ali avtomobilom.

— Opozorilo gostilničarjem. Opozarjamo vse gostilničarje, da je prepovedano točenje alkoholinih pijač vsem vojaškim obveznikom, ki so vpoklicani na orožne vaje. Enaka prepoved velja tudi za spremljevalce konj.

— Izredno dobra sadna letina. Letošnja sadna letina je izredno dobra. Posebno dobro so obrodile slive. V naših krajih jih je toliko, da nimajo skoro nobene cene. Sadjarji jih pridno pobirajo in spravljajo v sode za kuhanje slivovke, ki je bo letos izredno veliko. Ze sedaj se dobi liter po 10 din, bržkone pa bo še cenejša. Zelo dobro so obrodila tudi jabolka in hruške. V naših krajih je posebno mnogo voženk in kanakid ter vseh vrst kosmačov, ki se bodo dobili prihodnji mesec po 1.— do 1.50 din za kg. Sadjarji se pritožujejo, da jim primanjkuje sodov, kajti že sedaj so skoro vse napolnili z jabolčnikom. Zaradi lepe solčne jeseni kaže grozde prav lepo. Z dnova v dan postaja sladkije. Umni vino-

— Na krivih potih. DANES ob 16., 19. in 21. uri. Roman žene, ki je iskala zgolj zabavo, razvedrilo in uživanje zemskih dobrot... Film iz bogate ameriške družbe. Dejanje se godi v Ameriki, Parizu, na Dunaju in na velikem prekoceanskem parniku »Queen Mary«. KINO UNION, tel. 22-21

— KINO MATEJA. PUSTOLOVCI NA RIVIJERI tel. 21-34 ob 16., 19. in 21. uri Sijajna komedija z najboljšim komikom Amerike FRANK MORGAN-om.

— TRADER HORN Največji ekspedicijski film vseh časov! Neizprosná borba za obstanek med prebivalci prostrane afriške džungle. Predvaja danes in jutri ob 16., 19. in 21. uri KINO SLOGA, tel. 27-30.

— Shawov »Hudičev učence« Duhovita in originalna komedija je žela kot aktualna umetniška izreden uspeh

Ljubljana, 28. septembra Hudičevu imenitna komedija! Tale Shaw bo prav gotovo posebno priljubljena predstava letošnje sezone »Hudičev učence« je kakor vse Shawove igre blesteče duhovita, vseskozi originalno zajeta in podana, polna osvetožujoče ironije in satire ter prav do aktualnosti sodobna komedija. Namestu Severne Amerike si kar mislimo kako državo v srednji Evropi in namesto l. 1777 postavimo n. pr. 1938 ali 1939, pa gledamo bridko veselo igro iz današnje dobe. Da, celo v zaključek trdno verujemo, da se ponovi, saj je večna resnica: vsaka krivda se maščuje že na zemlji.

Shava kot dramatika »zgodovinskih« dram se poznamo, ker smo gledali »Cezarja in Kleopatru« ter »Sveto Ivan«. Prav tako nas v »Hudičevem učencu« Shaw prepričuje, da zgodovina v istini ni patetično romantična in heroična, temveč računarsko trezna in preprostá, da je tako zvano junastvo navadno izsiljeno, slučajno ali »skoraj noro«, da so v zgodovini prav najmanjši čisto največji, najvažnejši zmagovalci in prinašalci odreditve, svobode. Shaw dokazuje vse to a nič ogorčeno, izeno, dogmatično, temveč z neposipno prijetnim humorjem, s posebno duhovito ironijo, ki deluje na gledalca v izvestnih prizorih vprav satanski, a mu izziva hkratu največje zadovoljstvo.

Shaw je vilk mojster v podajanju najsilnejših kontrastnih občutkov v isti sceni. Ko smo n. pr. priča na »krvavi rihti«, pri vojnem naglem sodišču, ki je že vnaprej odločilo, da bo junak čez par ur, točno opoldne obesen, nas grabi groza, a obenem se krohotamo ob duhovitih komičnih situacijah in impertinentnih izrekih. Ko ima junak vrv že okoli vratu in je le še treba, da mu izpodbijejo podstavek pod nogami, se kreše pred nami komedija, ki nam stresa trebušno prepono, da bruhamo v krohot. To je umetnost, ki jo zna le Shaw, in na čast je naši inteligentni publiki, da jo uživa z naslado, ki se sproča v spontanah aplavzih.

Shaw pa je povedal s to svojo komedijo še več: kako je sovraštvo podobno ljubezni, kako je navidezni propalež lahko najplemenitejša, najbolj požrtvovalna duša, da so farizejstvo, hudobnost, zlobnost še prav posebno značilna pod plaščem puritanstva, verskega zunanjega fanatizma, da je mogoče državi izrabiti ogromen kos sveta po krivdi enega samega zaniknega birokrata in da »britski vojak prenes vse, samo britskega vojnega ministrstva ne...« Pa še glavno misel: »V uri preizkušnje najde človek svoj pravi poklic«. Objestno

— Naše »ledališče« DRAMA Začetek ob 20. uri Četrtek, 28. septembra: Kacijanar, Red Četrtek Petek, 29. septembra: zaprto Sobota, 30. septembra: Hudičev učence. Izven. Znižane cene. Nedelja, 1. oktobra: Kacijanar. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 2. oktobra: zaprto Torek, 3. oktobra: številka 72. Premiera. Premierska abonma.

— OPERA Začetek ob 20. Sobota, 30. Septembra kraljica. Otvoritevna predstava. Premierski abonma. Gostovanje Josipa Gostića. Nedelja, 1. oktobra: Madame Butterfly. Gostovanje Zlate Gjungjenac. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 2. oktobra: zaprto Torek, 3. oktobra: Manon. Gostovanje Zlate Gjungjenac. Izven.

— Gostovanje Zlate Gjungjenac. Naše občinstvo bo gotovo z veseljem pozdravilo vest, da bo gostovala ga. Zlata Gjungjenac v nedeljo 1. oktobra v partiji »Madame Butterfly«, 3. oktobra v torek pa kot Manon. V teh dveh partijah iz svojega bogatega repertoarja je ostala našemu občinstvu nepozabna. Moč njene pevске in igralске interpretacije je tolikšna, da občinstvo vedno na novo očara in privlači. Vsi ljubitelji njene umetnosti ne bodo zamudili prilike, ki se jim nudi, ter bodo sli znova uživali njeno v vseh otenkih blesteče igre. Fr. G.

Naročniki »Slov. Naroda«

ob Ižanski cesti do črne vasi bodo odslej prejemali »SLOVENSKI NAROD« na dom po raznaškali. Novi naročniki se lahko naroče na »SLOVENSKI NAROD« tudi po raznaškali. Mesečna naročnina z dostavo na dom Din 12.—

Uprava »Slovenskega Naroda«

Paderewski je na oddihu v Švici

Lik velikega umetnika in državnika ter sobora za svobodno in neodvisno Poljsko

Prve dni junija se je pripeljal iz Amerike v Evropo Ignac Paderewski. Več tednov se je mudil v Parizu, kjer je konzuliral svojega zdravnika znanega dr. Choussauda, nato pa je odpotoval v svojo vilo Morges ob Zenevskem jezeru v Švici. Zdravnik mu je svetoval, naj se nekaj mesecev odpočije. V Ameriki se je zdravstveno stanje 76 let starega slavnega pianista in državnika na koncertni turneji po državah Amerike nenadoma poslabšalo in Paderewski je odpotoval v Evropo na oddih.

Pred 51 leti je Paderewski prvič nastopil v Parizu. Ta njegov prvi nastop je bil tudi njegov prvi trijumf, toda v domovini je bil tedaj že priznan in slaven. 17 let mu je bilo, ko je prvič nastopil na Poljskem s samostojnim koncertom. Z 20 letom je bil slaven in imenovan so ga Chopina št. 2. Slaven virtuos Saint-Saens je dejal o njem: Paderewski je genij, ki slučajno igra na klavir.

Ves drugačen kakor so drugi slavni virtuozi je Ignac Paderewski. Obvlada angleščino in francosčino in je odlični govornik ter sposoben ocenjevati najtežja politična vprašanja. 50 let slave ima za seboj, med temi je bilo pet let apostolskega dela za blagor njegove domovine. Ta doba petih let je začrtala v zgodovini

tako močno njegovo ime, kakor njegovi uspehi, ki jih je dosegel kot virtuoz in komponist. L. 1916 je prišel propagando za Poljsko s svojimi nestevilnimi predavanji in intervencijami pri vodilnih in odličnih državnikih. Ameriški prezident Wilson ga je ob pričetku l. 1917 sprejel in je bil njun pogovor usoden za bodočnost Poljske. Po razgovoru s Paderewskim si je Wilson zabeležil v svojo beležnico besede: Ne pozabi, da mora Poljska biti neodvisna in da mora imeti izhod na morje.

Ta misel se je pozneje izrazila v Wilsonovih 14 točkah in je bila podlaga izdelavi za mirovno pogodbo. Res je, da si je predsednik Wilson predstavljal Poljsko manj centralizirano sprčo različnosti prebivalstva, ki je bilo v novo državo vključeno, toda Paderewski glede tega ni bil več odgovoren. Drugi ustanovitelj Poljske maršal Piłsudski je imel svoje ideje in njegov vpliv je zmagal pri določanju nove poljske ustave.

Solnčen dan je bil za Paderewskega, ko ga je maršal Piłsudski poklical v domovino in mu poveril vodstvo v vladi. Za mirovne konference v Versaillesu je bil na čelu poljske delegacije, za katero je sam nosil stroške iz svojega zasebnega premoženja.

Leta 1921 je Paderewski odložil vse politične funkcije in je postal zopet potujoči virtuoz. Preveč samostojen in preponosen je bil, da bi se mogel trajno razumeti, s tako avtoritativnim šefom, kakor je bil maršal Piłsudski. Leta 1921 poldel, ko so boljševiki začeli pridirati proti Varšavi in se jim je postavil v bran Piłsudski s pomočjo francoskega generala Weyganda, je Paderewski novinarjem v Parizu izjavil: Ni poudarja, da malodajše, osvobodena Poljska ne more propasti. Uresničene sanje stoletij se ne morejo porušiti v nekaj mesecih. Videli boste, da bo kmalu vse v redu. Najhuje je to, da sem sedaj v Parizu in ne v Varšavi.

V naslednjih letih je Paderewski priredil koncerte v Ameriki. Njegova zadnja turneja je obsegala 24 koncertov. Na tej turneji je obšel in moral je odpotovati v Evropo na zdravljenje. Nove koncerte je priredil v prid dobrodelnim društvom. V svoji vili Morges ob Zenevskem jezeru je Paderewski preživel zadnje za njegovo domovino usodne dneve. Po nekaterih poročilih naj bi zopet postal predsednik Poljske.

Kako je nastala Železna garda

Železna garda v Rumuniji je bila organizacija, katere člani so bili predstavniki stremjenja mladih rumunskih generacij, ki so smatrali po tujih vzorih parlamentarizem in demokratična načela za preživetja in rumunskemu nacionalnemu življenju škodljiva. Železna garda je predstavljala pokret rumunskih skrajnih brezkompromisnih nacionalistov, ki so hoteli za vsako ceno preobraziti rumunsko politično življenje. Za dosego svojih namenov so se njeni člani posluževali najrazličnejših sredstev. Hoteli so socialno obnoviti politično življenje po fašističnih načelih, uporabljali pa so tudi teror in najbolj brutalen način pritiska in vpliva. Med prvimi žrtvami Železne garde je bil dne 29. decembra l. 1933 na sinajski železniški postaji umorjen predsednik rumunske vlade Duca. Po tem atentatu so člani Železne garde izvršili še mnoge druge atentate in teroristična dejanja proti vladajo-

čim ljudem. Dne 15. aprila l. 1934 je bilo več atentatorjev iz vrst Železne garde obsojenih. Med temi je bil tudi Kornelii Codreanu. Ko je bil Codreanu v zaporu, so njegovi pristaši organizirali nove teroristične akcije. Obstojala je že nevarnost, da se jim bo posrečilo izpodkopati temelje, na katerih je zrajena politična in socialna stavba Rumunije. Usoden pa je bil za Codreana in njegove zaprte tovariše poskus pobega iz vojaških zaporov v času, ko so na kazensne najbolj pazili, ker je policija zvedela, da se pripravljajo za beg iz zaporov. Codreana in mnoge njegove tovariše so vojaške straže na begu postrelile. Po smrti voditelja Codreana in njegovih najzvestejših pomagačev o Železni gardi ni bilo več slišati. Rumunsko politično življenje je prišlo zopet v normalen tir, drzen atentat na predsednika vlade Calinesca pa dokazuje, da je Železna garda v Rumuniji še nadalje rovarila

Tristoletnica velikega trageda Racinea

Zaradi vojne je Francija odpovedala proslavo 300 letnice rojstva svojega največjega klasika. Ze pred meseci so se v Franciji vsa kulturna društva pripravljala na proslavo 300 letnice rojstva klasičnega dramatika Jeana Racinea, ki se je rodil 21. decembra l. 1639. Vojna vihra je preprečila proslavo pomembne kulturne obilnice. Ko je bil dve leti star, je izgubil svojo mater, dve leti nato pa še očeta. Od l. 1643 je Jeana Racinea vzgajal njegov stari oče, ki je bil nižji uradnik v kraju La Ferté Milon v departamentu Aisne. Prvo soško

izobrazbo je dobil pri janzenistih v Port Royalu. V študij klasične posebno grške literature ga je uvedel helenist Lancelot. Ko je dokončal študije v Pariskem kolegiju Harcourt se je Racinea docela posvetil leposlovju. Ob polnoletnosti je Racinea obvladal grščino in latinščino. L. 1660 se je že znašel po dokončanih študijah med nevarnostmi svojega stoletja, ki se imenujejo po pravici »veliko stoletje«. Zahajal je k cenzorju Bouilleuufu, kjer je spoznal tudi La Fontaina in Molièra. L. 1660 je dosegel tudi prvi uspeh z odo »Nimfe na Seini«, ki jo

je posvetil Ludviku XIV. ob poroki. Solnčni kralj mu je podal ob tej priliki dovoljenjsko rento. Naslednji dve leti je Racinea preživel v deloma priatnem, deloma prostovoljnem prebivanju na posestvu nekega svojega sorodnika. Tja so ga poslali, da bi ga spravili k redu in da bi se mladi Racinea, ki je našel v pariskem družbu lahkoživec, sprebrazil, posahil na stibe in prišel živeti pošteno življenje. Po dveh letih prebivanja se je Racinea vrnil v Pariz z rokopsom svojega prvga dela »Tebalda ali sovražni si bratje«. Molière je vzpirlil »Tebaldo« v kraljevi palači in Racinea je postal slaven. Janzenisti prvga dela svojega bivšega učenca niso sprejeli posebno navdušeno. »Tebaldo«, kakor v naslednji tragediji »Aleksander«, je Racinea še posnemal svojega učitelja Cornellea. La Fontaine ga je pregovarjal, naj bi spisal samo verz. Molière mu je svetoval, naj ostane pri teatru.

L. 1668 so vprizorili v Parizu Racineovo »Andromaho«, tragedijo, ki je uspela in s katero je dokazal, da je sposoben za samostojno umetniško ustvarjanje. Tedaj je bil Racinea 29 let star.

Z največjim uspehom so vprizorjali njegove nadaljnje tragedije »Britannicus«, »Berenice«, »Bajazet«, »Mitridat«, »Ifigenijo in »Fedro«. S »Fedro« je bil Racinea, ki mu je bilo 38 let, na vrhuncu svoje slave

in ustvarjalne sile. Ničesar ni bilo za Racinea bolj svetega na svetu, kakor so bila njegova dela. Svojemu delu na ljubo je žrtvoval svoje prijatelje, užalil Molièra in Cornellea. L. 1777 je nastal velik škandal, ko je bil Racinea osumljen, da je zastrupil svojo prijateljico igralko Du Parc. Ta dogodek je povzročil v Racineovem življenju popoln prevrat. Zavedajalka La Voisain ga je obtožila, da je dobil pri njej strup, s katerim je zastrupil igralko Du Parc, in da je Racinea oropal umirajočo igralko ter njene dragocenosti podaril drugi prijateljici, igralki Champmesle. Solnčni kralj sam je moral poseči vmes, da Racinea niso tedaj aretirali.

L. 1677 se je Racinea oženil s pobožno Katarino de Romanet, ki ni nikoli videla nobenega izmed njegovih gledaliških del in s katero je imel 7 otrok. V zakonu je postal Racinea nenadoma zelo pobožen. Hotel si je urediti tudi položaj in kmalu je postal historiograf kralja Ludvika XIV. Na prošnjo kraljeve ljubice Madame de Maintenon je Racinea v zrelih letih spisal še dve tragediji religioznega značaja in sicer leta 1689 »Esther« in l. 1691 »Athalie«.

Osem let kasneje dne 26. aprila l. 1699 je Racinea umrl. S svojimi nesmrtnimi deli se je uvrstil med največje klasike francoske in svetovne literature.

Praznoverje filmskih igralcev

Kaj delajo ljudje, ki jim je umetnost spekulacija

Kakor drugod po svetu med ljudmi v najrazličnejših poklicih in položajih ima tudi v Hollywoodu skoraj sleherni med igralci in igralkami svoje tajno praznoverje.

Dorothy Lamour noče igrati prizorov, v katerih je potreben mrtvec. V pogodbah s filmskimi podjetniki si je izvojevala pravico odkloniti igranje v filmih, kjer bi morala sama umreti ali povzročiti smrt drugega. Smrt nekega njenega sorodnika jo je pred leti tako globoko zadel, da od tega časa ne prenese niti razgovora o mrtvih ljudeh.

Akim Tamirov, ki je odlični igralec in se docela predaja med igro svoji vlogi, prav dobro razlikuje igro od resničnega življenja; je na svoj način praznoveren, ker nikoli ne pobere knjige ali časopisa, kar mu pade iz rok na tla, ne da bi se prejel vsedel na na tleh ležeči predmet. Prepričan je, da mu to prinaša srečo. Kadarkoli odide iz svoje garderobe v atelje, potrkta trikrat na zid. Kadar se udeležijo premierske predstave svojega novega filma, se vsede vedno na stol v drugi vrsti na skrajni desni v dvorani, kjer predvaja premiera.

Bob Burns, Tom Mix in Ken Maynard ne naredijo v svojih vlogah ničesar takega, kar jim ni v navadi že iz vsakdanjega življenja. Burns, Mix, Maynard in drugi filmski cow-boys nikoli ne kadijo, ne pijejo in ne preklinjajo v filmskem ateljeju. Joe Brown odkloni vsak prizor, s katerim bi slabo vplival na mlajše kinematografske igralce.

Bing Crosby načelno ne strelja v filmih. Eden izmed njegovih tovarišev je po nesreči izgubil oko, ko je nepravilno ravnal s samokresom in od tega časa Crosby ne prime več za orožje.

George Raft, grozoviti gangster v filmu, spoštuje materinstvo. Odklanja sodelovanje v filmih, kjer bi moral narediti kakršnokoli kretajo ali izgovoriti besedo, ki bi se ne strinjala z njegovim globokim spoštovanjem do matere. Raft je v nežni mladosti izgubil mater, ki jo je obževal. William Dieterle, filmski režiser je pacifist. Sovraški vojno in je prepričan, da je vsak film, ki ima vojne prizore, čeprav je tendenca filma pacifistična, propaganda za vojno in militarizem. Zaradi tega odklanja dosledno režiranje filmov z vojnimi prizori.

Barbara Stanwyck ne prične nikoli novega filma, ne da bi prej dala za več maš in si na ta način izprosila uspeh.

Ray Milland se v nobenem filmu ni izgovoril besede »I love you, dear«. Svoji ženi je obljubil, da ne bo vpričo nobene ženske nikoli več izgovoril besede ki jih je rekel svoji ženi, da sta se vzela. Rekel je namreč »I love you, dear«. Ker Milland igra tudi ljubezenske vloge, v kateri mora svoji partnerici povedati, da jo ljubi, si pomaga na ta način, da izreče besede »I love you« ali kako drugače spremeni stavek in mu doda pridevnike, ki izražajo njegovo filmsko ljubezen. Toda nikoli ne izreče na-

tašno tistih besed, ki jih je rekel ob poroki svoji ženi. Režiser Cecil Mille še vedno hodi po steklenih, opremljen s staromodnim režiserskim plaščem in s čepico s zakonom ter s megafonom, ki ga je uporabljal še v časih, ko je režiral neme filme. Njegovi tovariši že dolgo niso več med delom opremljeni s temi potrebščinami. Toda Cecil Mille jih še vedno nosi kot talismane in je prepričan, da mu pomagajo k uspehu.

Mobilizirana igralka

Francoska filmska igralka Germaine Aussey se je prijavila prostovoljno v službo francoske vojske. S svojim avtomobilom prevaža otroke in noseče matere iz Parisa v varnejše zajeje. Odkar je evakuacija Pariza izvršena, pa je igralki poverjena nova misija. V svojem avtomobilu prenaša zaupna in važna sporočila na naslove, kakor ji odreja poveljstvo vojske oblasti, h kateri je dodeljena. Nove posle opravlja igralka, opremljena s plinsko masko in z znakom Rdečega križa na rokavu.

Smrt češkega pravika

V Cernošicah pri Pragi je te dni umrl prof. Karel Herman-Otavsky, češki pravnik in tudi v mednarodnem svetu znani strokovnjak za trgovsko in menično pravo. Pokojnik je bil ponovno dekan pravne fakultete na Karlovi univerzi, bil je pa tudi rektor vseučilišča. Dvanajst let je urejal strokovno glasilo čeških pravnikov.

Radioprogram

Petek 29. septembra
12.00: plošče; 12.45: Poročila; 13.00: Napovedi; 13.20: Koncert radijskega orkestra; 14.00: Napovedi; 18.00: Ženska ura; 18.40: Otroška ura (ga. Zora Orel); 18.20: plošče; 18.40: Prosvetni radijski spored v prihodnjem letu (rav. Vinko Zor); 19.00: Napovedi, poročila; 19.30: Zanimivosti; 19.40: Nac. ura: Naši književni časopisi (Zivko Mlečević — Bgd); 20.00: Pevski koncert zbora »Ljubljanski zvon«; 20.45: Koncert radijskega orkestra; 22.00: Napovedi, poročila; 22.30: Angliške plošče.

Sobota 30. septembra
12.00: plošče; 12.45: Poročila; 13.00: Napovedi; 13.20: plošče; 14.00: Napovedi; 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf; Kako je Niels Holgersson popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih, b) Kramljanje z otroci (gd. Manica Komarova); 17.50: Pregled sporeda; 18.00: Radijski orkester; 18.40: Zabuvalni spored v prihodnjem letu (prof. Niko Kuret); 19.00: Napovedi, poročila; 19.40: Kako odpraviti slabe navade pri mladini (nac. ura.) (g. B. Hercl — Bgd); 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar); 20.30: V. večer slovenskih humoristov: Z Damljem Felglom. — Besedilo pripravil Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igr. družine; 22.00: Napovedi, poročila; 22.15: Radijski orkester.

MALIOGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklcti, izjave beseda Dln 1.—, davek posebej.
Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 1.— Dln, davek posebej. Najmanjši znesek 15.— Dln

Okasa tablete
Pri spolni slabosti poskusite

OKASA

tablete za moške
100 tablet Din 220.— proti povzetju.
Dobijo se v vseh lekarnah.
Zastopnik:
Lekarna Mr. Rožman Miroslav, Boograd — Terzije 5 Ogl. reg. S. Br. 5946/39

MED V SAROVJU in medic dobitve v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 2524

KLISEJE ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 1.— Dln, davek posebej. Najmanjši znesek 15.— Dln
SMEDEREVSKO GROZDJE sladko in zelo poceni pri Gospodaraki zvezi. 2535

PO PRIZNANO NIZKIH CENAH si nabavite najboljše moške obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri PRESHKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 1. T.

KROMPIR
čebulo, zelje v glavah, jabolka, namizna in za prežanje, dobavlja Josip Lah, Osluševci pri Ljutomeru. 2846

NOVE OREHE La
50 kg Din 245.—, 1. suhe bos. češnje 50 kg Din 215.—, zaboji po 10 kg Din 60.— franko podvoz razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 2845

95.— DIN
m² žaganih prima bukovih drv dostavljenih na dom, prodaja, dokler traja zaloga, PUTRICH, Dolenska cesta. Tel. 48-55. 2849

SOBE
Beseda 1.— Dln, davek posebej. Najmanjši znesek 15.— Dln

OPREMLJENO SOBO
lepo, veliko in zračno, oddam 1. oktobra boljšemu gospodu ali gospodini, event. tudi z vso opremo. — Naslov pove uprava »Slov. Narodac«. 2848

KUPIM
4 JEKLENE BLAGAJNE manjše, prostostoječe, event. 2 vzdani, tresor ca 50 x 40 x 30 cm, kupimo. Ponudbe na ogl. upravo zdravilišča Slatina Radenci. 2847

Najboljši vodnik po radijskem svetu je „NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj in vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi zelo ilustriran: UPRAVA: Ljubljana, Knafjeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 10.— dinarjev.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

Murzajev je poiskal usmiljenje. — Povejte mi sestrica, kako se piše ta težko ranjeni vojak, ki so ga prinesli danes v sobo številka sedem. — Rožnov. — A njegovo krstno ime? je vprašal Murzajev ves razburjen. — Njegovo krstno ime je dokaj čudno. Čakajte no... če se ne motim, mu je ime Varlam. — Kje je pa ranjen? — V hrbet. — Ali je kaj upanja, da bo ostal živ? — Nobenega. S smrtjo se bo boril kvečjemu še do večera. — Ko je Murzajev drugo jutro odhajal iz bolnice, je stopil v sobo številka sedem. Postelja Rožnova je bila pa že prazna.

Naključje je pomagalo Murzajevu, da je prišel v Rim. V svetih razvalinah tega starodavnega mesta, v tem večnem središču kulturnega sveta in zato mestu za vsakega kulturnega človeka je našel Murzajev prvič mir svoji bolni duši. Spomnil se je nesrečnih besed Goetheja, ki je dejal, da tisti, ki je kdaj videl Rim, nikoli več ne bo povsem nesrečen. Zanimanje Murzajeva iz mladih let za italijansko antropološko šolo za kazensko pravo, mu je zdaj nekoliko koristilo. Naučil se je takrat italijanščine, kar mu je zdaj pomagalo, da je lažje dobil službo, kakor drugi. Čeprav je bila skromna,

je zaslužek zadostoval za preživljanje za prvo silo, da mu ni bilo treba stati pred vrati samostanov in čakati na miloščino ali pa nadlegovati s prošnjami odbora emigrantov. V prostem času je hodil po mestu, ki ga je bilo očaralo in ogledoval je njegove znamenitosti. Stanoval je blizu Tverskega vodnjaka, ki je črpal vodo iz antične Aqua Virgo. Večkrat je gledal kako prinašajo Rim zapuščajoči turisti žrtve oceanu s tem, da mečejo v bazen vodometa kovance v zastavo, da jih bo usoda znova privedla v Rim. Murzajev je vedel po sebi, da mnogi izmed njih niso jemali te vraže samo za šalo, temveč da opravljajo ta obred pod dojmom čarov mesta, po sugestivni sili edinstvenega na svetu. Čutil je, da kdor se le enkrat dotakne z ustni roba te čaše večnega življenja, da ga bo potem vse življenje močno vlekel k nji. Spomnil se je besed na podstavku Garibaldičevega spomenika, in ponovil si jih je: Rusia o Roma o morte. Hrastova senca se je umaknila. Vroci solnčni žarki so vzdramili Murzajeva iz zamišljenosti. Vstal je in odšel iz Gardino di Lago na vrh hriba. Spodaj pod pobočjem je stala palača sodobne umetnosti, kjer so prirejali umetnostne razstave. In ena je prirejena prav sedaj. Odšel je s hriba in zavil v palačo. V veži je zaslišal besede, izgovorene po enem izmed Italijanov, ki jih je bil srečal. — Med Rusi naletimo na velike talente. — Le kdo je s svojim delom pripomogel našemu narodu do takega priznanja. — je pomislil Murzajev in odšel skori več dvoran, ne da bi se kje ustavil.

Pred eno izmed slik je vedno stala večja gruča posetnikov. Murzajevu je jelo močno utripati srce ko je zagledal veliko sliko. Prvi jutranji žarki vzhajajočega solca so poljubljali gore, ki je ob njih vznemirila tekla rečica.

rdečkasta od njihovega odseva. Pod vejami na bregu rastočih vrh med belimi oblaki, je vabila voda h kohanju. Toda to va veselo skakljajoči tok vode se je polagoma izpremenil v teman sumec tolmun. Nad rečico je štrlela kvišku črna skala in na njeni strmi strani se je dvigal kvišku stolp napol porušenih obrobnih sten. Ob žarkih vzhajajočega solca sta bila črna skala in v mahom poraščena stena na nji še mračnejša. Murzajev se je spomnil:

Nad globoko sotesko Darjaia kjer Terek moli iz megle

Tam, kjer je v sotesko tekoča rečica izgubljala rdečkasto barvo in zrcalni sij, se je videla pod površino gladine oblika trupla, odnašanega v globino.

Murzajev je zadržel ob pogledu na znane mrličeve poteze.

To so bili samo postranski motivi, glavni motiv slike je bila postava ženske, stoječa na strmih in skalo vsekanih stopnicah. Samo velik umetnik je mogel upodobiti podobo tolike lepote in ujeti na nji kruti boji duše in strasti, besnež v nedrjih te ženske.

Nedolžni, nežni pogled njenih oči je silil človeka pokloniti se do tal in zreti na njo kakor na boginjo.

Toda globoko v njem je plamtela neobrzdana živalska strast.

In ne samo na njenem obrazu, temveč tudi v vsaj njeni postavi, v njenih kretajah se je videlo, da se skriva pod krinko božanske nedolžnosti satanska preteklost.

Murzajev je stal dolgo nepremično, ne da bi

mogel odvrniti pogled od slike. Spoznal je bil obraz, ki mu je bil nekoč tako neskončno drag in ki mu še sedaj ni bil izginil iz spomina, bolešno vzemirajoč njegovo izmučeno srce. Z drhtečimi rokami je listal po katalogu. Ko je našel številko slike je prečital:

Knez Oleg Kostrov — kraljica Tamare. Sele tedaj se je spomnil kdo je bil mrlič, ki ga je odnašala izdajalska rečica v globino. To je bil obraz umorjenega kneza Vsevoloda Kiriloviča Kostrova.

Murzajev je takoj odšel v razstavno pisarno, da bi zvedel za naslov slikarja, avtorja te slike. Tam so mu pa povedali, da knez Kostrov ne biva v Rimu, temveč trideset kilometrov za Rimom, nekje za mestecem Tivoli in vilo d'Este.

Večji del tega kar gledamo ne vidimo, a kar nam prihaja na uho — tega ne slišimo. Vsak hip pada na zenico našega očesa mnogo slik in mnogo zvokov poganja zapleten organizem našega ušesa, toda večina slik in zvokov, ki so prodrli v našo zavest, pa jih ni prestregla, izginejo za nas brez učinka. Tako je tudi ob srečanju z ljudmi. Dolgo lahko dan za dnem srečavamo na ulici človeka, ki pa za nas ne obstoja kakor poljubni drugi človek. Živeč na drugem delu sveta. Kar pa vendar le eden izmed mimoidočih slučajno, morda samo za kratek trenutek, obrne nase našo pozornost, pa naj bo s čemer koli, recimo z malenkostjo, z obliko nosu, obrisom obrvi, z malenkostno posebnostjo v hoji ali neznamitnim krojem obleke. Od tistega trenutka pustimo tisoče ljudi mimo ne da bi jih opazili, vedno pa opazimo človeka, ki je bila njegova zunanost prodrla v našo zavest. V takih primerih pravimo, da dotičnega človeka še nekaj časa srečavamo. Čeprav smo ga že prej pogosto srečali. Toda mi smo ga samo gledali, ne da bi ga bili videli.